

SYKEHJELPS- OG PENSJONSORDNINGEN FOR LEGER

ÅRSBERETNING

2013

Virksomhetens art og sted

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP) har som formål å yte økonomiske bidrag ved sykdom og pensjonering for leger og deres etterlatte. Ordningen er organisert som en stiftelse og står under tilsyn av Arbeidsdepartementet.

Det ytes sykehjelp ved arbeidsuførhet og stønad under permisjon i forbindelse med nedkomst og adopsjon til privatpraktiserende leger. Ordningen yter også pensjoner og stønad til etterlatte når et medlem av ordningen faller fra. Videre støtter SOP kollektive sykdomsforebyggende og sosiale tiltak samt forskning på områder som er innenfor SOPs interesseområde.

SOP har adresse i Akersgaten 2 i Oslo.

Redegjørelse for årsregnskapet

Hovedoppgaver i 2013

Etter flere påfølgende år med endringer i ytelsene, har 2013 vært et år preget av konsolidering. Økninger i forventet levetid skaper press på SOPs økonomi som for pensjonsordninger generelt. Det har vært fokus på forvaltningen av ordningens kapital i 2013. Fallende rentemarked har i de siste årene bidratt til verdistigning på ordningens obligasjonsportefølje. Det gjeldende rentenivået er så lavt at utsiktene for videre rentefall ansees som lite sannsynlig. Dette innebærer at mulighetene for videre verdiøkning på obligasjonsporteføljen er vesentlig mindre enn tidligere. SOPs styre har derfor foretatt endringer i kapitalforvaltningen ved å øke aksjeandelen på bekostning av obligasjonsporteføljen.

Alle SOPs investeringer er underlagt etisk screening. Dette innebærer at alle porteføljer er screenet for verdipapirer som er relatert til landminer, klasebomber, atomvåpenindustri og tobakk (produksjon og salg). I tillegg vedtok styret i stiftelsen at SOPs investeringer fra og med 2010 også skal underlegges FNs 10 Global Compact -regler. Dette innebærer at investeringsporteføljen etter dette også er rensset for selskaper som opptrer i strid med minst ett av nedenstående kriterier:

- Bryter med menneskerettighetene
- Bryter med arbeidstakerrettigheter
- Forårsaker alvorlig miljødeleggelse
- Er involvert i korrupsjon

Resultatregnskapet

Inntekter

I forbindelse med forhandlingene om normaltariffen i 2013 fikk SOP tildelt 11,8 millioner kroner for avtaleperioden 1.7. 2013 – 30.6. 2014. 50 prosent av dette sammen med 50 prosent av tildelingen for forrige avtaleperiode, er således regnskapsført som driftsinntekt med kr 11,7 millioner i 2013.

Avkastning fra kapitalforvaltningen var i 2013 positiv med ca. kr 428,4 millioner og den verdjusterte avkastningen av investert kapital var 9,9 prosent. Dette er 0,6 prosentpoeng bedre enn den gjennomsnittlige avkastningen i norske pensjonskasser. I september ble porteføljens investeringsstrategi endret. Den globale aksjeandelen ble økt fra 17,5 % til 27,5 %. Samtidig ble porteføljens andel i norske obligasjoner redusert med 8,5 prosentpoeng til 22 prosent. SOPs andel i eiendom ble redusert med prosentpoeng til 9 % mens globale obligasjoner ble justert opp med 0,5 prosentpoeng. Porteføljens solide avkastning skyldes god avkastning i aktivaklassene aksjer og norske obligasjoner.

SOP følger de samme investeringsbegrensninger som norske livsforsikringsselskaper. SOPs kapital er imidlertid ikke underlagt med garantiforpliktelser slik kapitalen i livsforsikringsselskaper er. SOP har derfor større frihetsgrad ved allokering av kapitalen.

Kapitalen var per 31.12. 2013 fordelt på 13 forvaltningsmandater. Dette inkluderer et valutasikringsmandat som sikrer utenlandsinvesteringer mot svingninger i alle ledende valutaer. Alle forvaltningsmandatene styres slik at avkastningen ikke skal avvike vesentlig fra referanseindekser innen de aktivaklasser og de markeder midlene er allokert.

Kostnader

Administrasjonskostnadene gikk ned med 1,4 prosent, fra ca. kr 15,8 millioner i 2012 til ca. kr 15,6 millioner i 2013. Reduksjonen skyldes noe reduserte kostnader til konsulenter, og noe mindre belastning av forretningsførers egne ressurser. Begge deler har sammenheng med at det i 2013 ikke har vært arbeidet med planlegging av vedtektsendringer.

Ytelser til stønadsberettigede

Utbetaling av stønader fra ordningen økte med 11,3 prosent, fra 136,5 millioner kroner i 2012 til 152 millioner kroner i 2013. Pensjonsutbetalingene økte med 7 prosent og utbetalingene til sykehjelp og andre avbruddsytelser økte med hele 18 prosent fra 2012 til 2013. Antall leger som mottok sykehjelp i 2013 var 241, mot 253 i 2012, 292 i 2011 og 325 i 2010.

Tabellen nedenfor viser aktuelle pensjonsytelser til pensjonistbestanden per 31.12. 2013.

Pensjonsart	Antall	Gjennomsnittspensjon	Sum årlig utbetaling
Alderspensjon ti år	107	109 776	11 745 984
Alderspensjon til 77 år	71	114 066	8 098 680
Livsvarig alderspensjon	515	62 960	32 424 636
Livsvarig alderspensjon tidligere vedtekter	125	69 974	8 746 704
Barnepensjon	34	37 938	1 289 880
Ektefellepensjon	206	36 193	7 455 660
Brutto ektefellepensjon tidligere vedtekter	113	55 351	6 254 676
Netto ektefellepensjon tidligere vedtekter	9	7 083	63 744
Uførepensjon	49	70 535	3 456 192
Uførepensjon tidligere vedtekter	75	66 963	5 022 216
Midlertidig uførepensjon	26	93 086	2 420 232
Midlertidig uførepensjon tidligere vedtekter	12	80 241	962 892
Totalsum	1342	65 530	87 941 496

Andre stønader

I henhold til SOPs formålsparagraf (§ 2 i vedtektene) kan det ytes støtte til kollektive sykdomsforebyggende tiltak for medlemmer og kollektive sosiale tiltak til beste for medlemmer/ektefeller som er blitt pensjonister. Med hjemmel i denne bestemmelsen har SOP siden 1993 bidratt til finansieringen av Legeforeningens Forskningsinstitutt, som i 2013 skiftet navn til Legeforskningsinstituttet, for deres arbeid med forskning på legers helse. Videre ble det utbetalt støtte til Legeforeningens fylkesvise kollegiale støttearbeid, til det forebyggende behandlingstilbudet Villa Sana på Modum Bad, samt til pensjonsforberedende kurs. I alt ble det i 2013 utbetalt 10,8 millioner kroner i prosjektstøtte til nevnte formål. Eldre legers forening ble støttet med 250 tusen kroner til gjennomføring av årsmøte.

Balansen

Stiftelsens bokførte totalkapital pr. 31.12. 2013 var kr 4 754 millioner, en økning på ca. kr 251 millioner fra 2012. Verdipapirporteføljens kursreserve har i løpet av 2013 økt med ca. kr 182 millioner til ca. kr 625 millioner. Samtidig realiserte SOP i 2013 gevinster på ca. kr 312 millioner, samt tap på ca kr 79 millioner knyttet til salg av verdipapirer. Verdipapirporteføljen er vurdert til virkelig verdi pr 31.12.2013.

Verdipapirporteføljen er fordelt mellom aktivaklasser i henhold til nedenstående tabell (inkl. opptjente ikke forfalte renter samt inkl. skyldig forvaltningshonorar, alle beløp i hele tusen):

Norske renterbærende papirer	1 019 329
Globale renterbærende papirer	1 454 138
Norske aksjer	358 872
Globale aksjer	1 353 221
Eiendomsfond	432 805
Sum	4 618 366

For øvrig var kapitalen plassert i eiendom (Christiania Torv AS), utlån (Christiania Torv AS), driftsmidler og bankinnskudd.

Samlet bokførte forpliktelser utgjorde per 31.12. 2013 ca. kr 4 530 millioner. Av dette utgjorde påløpte pensjonsforpliktelser ca. kr 3 866 millioner. Det er avsatt ca. kr 664 millioner til andre ytelser.

Fortsatt drift

Årsregnskapet er utarbeidet med fortsatt drift som forutsetning.

Arbeidsmiljø

Ordnningen har ikke egne ansatte.

Likestilling

I og med at ordningen ikke har egne ansatte, knytter hensynet til likestilling seg til valg av styremedlemmer, men det kommer også til uttrykk gjennom utformingen av ytelsene. To av styrets fem medlemmer i 2013 er kvinner.

Påvirkning av det ytre miljø

Det ytre miljø forurenses ikke av SOPs virksomhet.

Forslag til disponering av årsresultat

Årets resultat kr 161 712 838 avsettes til annen egenkapital.

Styrets vurdering

Resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter gir etter styrets mening fyllestgjørende informasjon om virksomheten i Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger i 2013.

Fremtidig utvikling

SOPs ytelser bør være preget av forutsigbarhet. Grunnlaget for den ønskede forutsigbarhet er tilrettelagt gjennom de nødvendige endringer som har vært gjennomført de senere år. SOP vil i 2014 vurdere endringer i utbetalingsalternativene for ordningens alderspensjon, ikke minst som følge av forventningene om økt levetid.

Styret vil bibeholde et høyt engasjement for å sikre at ordningens kapital forvaltes på en slik måte at hensynene til forsvarlighet og avkastning balanseres, og at dette skal skje innenfor rammen av den etiske forvaltningen som ligger til grunn for plasseringen av SOPs midler.

Finansiell risiko

Stiftelsens investeringer i globale aksjer og renter er valutasikret og stiftelsen er således ikke eksponert for valutarisiko. SOPs aksjeporteføljer er brede indekxnære porteføljer og er således eksponert for den generelle markedsrisikoen i aksjemarkedene, men i liten grad eksponert for spesifikk risiko knyttet til enkeltelskaper. Plasseringene i rentebærende papirer i Norge har med en gjennomsnittlig durasjon på ca. 1,7 år, moderat risiko for kursfall (diskonteringstap) ved fremtidig økning i rentenivået. De globale renteinvesteringene har en gjennomsnittlig durasjon på ca. 2,2 år og det stilles strenge krav til kredittrating (minimum investment grade). SOP er således ikke investert i high yield -obligasjoner.

Likviditeten i stiftelsen vurderes som god.

Oslo, 6.3 2014

H. K. Bakke
leder

T. Disen
nestleder

A. M. Hanstad

A. W. Medhus

A. M. Sivertsen

Geir Riise
forretningsfører

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP)

Resultatregnskap

	Noter	Regnskap 2013	Regnskap 2012	Regnskap 2011
Driftsinntekter				
Overføring fra Folketrygden	4	11 722 000	11 276 000	11 000 000
Kursinntekter	9	244 350	525 150	823 500
Andre inntekter		133 390	100 000	100 000
Renteinntekter	5	54 887 157	69 926 147	97 384 680
Valutagevinst	6	2 415 151	66 223 688	46 080 452
Andre finansielle inntekter		0	0	0
Utbytte aksjer		14 763 943	21 223 700	16 150 373
Utbytte eiendomsfond		14 191 748	3 004 224	2 950 385
Kursgevinst verdipapirer		312 015 356	128 889 195	290 871 170
Verdijustering verdipapirer		181 719 237	202 358 050	0
Aksjeutbytte Christiania Torv	13	0	0	0
Sum driftsinntekter		592 092 330	503 526 154	465 360 561
Driftskostnader				
Diverse ytelser	7	64 404 561	54 608 090	64 879 200
Pensjoner	8,18	87 572 820	81 925 930	80 623 242
Støtte til prosjekter	9	10 821 612	11 406 019	11 697 847
Kurstap verdipapirer		78 731 917	71 978 396	39 564 887
Verdijustering verdipapirer	15	0	0	294 516 147
Valutatap	6	72 149 889	18 024 673	62 279 588
Kostnader kapitalforvaltning		14 606 056	12 157 215	14 182 596
Administrasjonskostnader	10,17	15 571 368	15 787 618	17 144 969
Endring avsetning til pensjoner	11	-7 806 471	2 836 108	102 693 506
Endring andre avsetninger	11	94 327 741	195 333 727	-222 221 420
Sum driftskostnader		430 379 492	464 057 775	465 360 561
Driftsresultat før skattekostnad		161 712 838	39 468 379	0
Skattekostnad	20	0	215 580	0
Resultat etter skattekostnad	16	161 712 838	39 252 799	0
Overføringer				
Overføring til/fra(-) annen egenkapital		161 712 838	39 252 799	0
Sum overføringer		161 712 838	39 252 799	0

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP)

Balanse

	Noter	31. desember 2013	31. desember 2012	31. desember 2011
EIENDELER				
Anleggsmidler				
Finansielle anleggsmidler				
Pantesikrede fordringer	12	120 000 000	115 000 000	121 000 000
Andre aksjer	13	6 500 000	6 500 000	6 500 000
Sum finansielle anleggsmidler		126 500 000	121 500 000	127 500 000
Sum anleggsmidler		126 500 000	121 500 000	127 500 000
Omløpsmidler				
Fordringer				
Kundefordringer		2 945 322	0	6 035 765
Opptjente inntekter		2 584 279	3 104 224	0
Opptjente, ikke forfalte renter	14	10 904 979	16 137 842	27 626 769
Andre kortsiktige fordringer		62 500	1 111 727	47 024 079
Sum fordringer		16 497 080	20 353 792	80 686 613
Investeringer				
Markedsbaserte aksjer	15	1 712 421 146	1 157 696 537	1 051 121 564
Selskapsandeler/eiendom	15	432 805 321	425 174 779	257 027 254
Markedsbaserte obligasjoner	15	2 460 001 744	2 730 467 497	2 654 864 894
Sum investeringer		4 605 228 211	4 313 338 813	3 963 013 713
Bankinnskudd	19	5 370 471	48 205 398	94 352 741
Sum omløpsmidler		4 627 095 763	4 381 898 004	4 138 053 067
Sum eiendeler		4 753 595 763	4 503 398 004	4 265 553 067

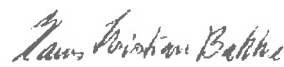

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP)

Balanse

	Noter	31. desember 2013	31. desember 2012	31. desember 2011
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital				
Innskutt egenkapital				
Grunnkapital		14 950 000	14 950 000	14 950 000
Sum innskutt egenkapital		14 950 000	14 950 000	14 950 000
Opptjent egenkapital				
Annen egenkapital		200 965 636	39 252 799	0
Sum opptjent egenkapital		200 965 636	39 252 799	0
Sum egenkapital	16	215 915 636	54 202 799	14 950 000
Gjeld				
Avsetninger for forpliktelseser				
Pensjonsforpliktelseser	11	3 865 995 194	3 873 801 665	3 870 965 557
Andre avsetninger	11	664 239 808	569 912 067	374 578 340
Sum avsetninger og forpliktelseser		4 530 235 002	4 443 713 732	4 245 543 897
Sum langsiktig gjeld		4 530 235 002	4 443 713 732	4 245 543 897
Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld		1 759 713	3 557 030	2 553 795
Offentlige trekk og avgifter		242 457	237 009	266 992
Annen kortsiktig gjeld		5 442 954	1 687 434	2 238 384
Sum kortsiktig gjeld		7 445 125	5 481 473	5 059 171
Sum gjeld		4 537 680 127	4 449 195 205	4 250 603 067
Sum egenkapital og gjeld		4 753 595 763	4 503 398 004	4 265 553 067

Oslo, 6. mars 2014

Hans Kristian Bakke
leder

Truls Disen

Anita Mølmesdal Sivertsen

Anne Mathilde Hanstadv

Asle W. Medhus

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP)

Kontantstrømoppstilling

	2013	2012	2011
Likvider tilført/brukt på virksomheten			
Tilført fra årets virksomhet 1)	-253 289 838	-220 016 051	43 209 863
Endring kortsiktige fordringer	3 856 713	60 332 821	-38 492 052
Endring annen langsiktig gjeld	86 521 270	198 169 835	-119 527 914
Endring kortsiktig gjeld	1 963 652	422 302	-4 069 009
Sum likvider tilført/brukt på virksomheten	-160 948 203	38 908 908	-118 879 112
Likvider tilført/brukt på investeringer			
Investert i verdipapirer	-1 123 249 428	-791 726 632	-1 673 193 427
Salg av verdipapirer	1 246 362 703	700 670 382	1 845 584 969
Netto tilgang utlån	-5 000 000	6 000 000	6 000 000
Sum likvider tilført/brukt på investeringer	118 113 275	-85 056 250	178 391 542
Netto endring i likvider gjennom året	-42 834 928	-46 147 343	59 512 429
Likviditetsbeholdning 1.1	48 205 398	94 352 741	34 840 312
Likviditetsbeholdning 31.12	5 370 471	48 205 398	94 352 741
1) Dette tallet fremkommer slik:			
Årsresultat	161 712 838	39 252 799	0
Netto gevinst/tap(+) verdipapirer	-233 283 439	-56 910 800	-251 306 283
Verdijustering verdipapirer	-181 719 237	-202 358 050	294 516 147
Tilført fra årets virksomhet	-253 289 838	-220 016 051	43 209 863

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger

Noter til regnskapet for 2013

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet etter norske regnskapsprinsipper og satt opp i henhold til regnskapsloven 1998.

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmiddel. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes å ikke være forbigående. Anleggsmidler med begrenset levetid avskrives planmessig over forventet økonomisk levetid. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Langsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

Investeringer i tilknyttede selskaper er vurdert til anskaffelseskost.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Verdien av verdipapirer styres risikomessig samlet og er således vurdert som en handelsportefølje etter virkelig verdi på balansedagen og urealisert gevinst og urealisert tap er resultatført. Utbytte inntektsføres når det mottas. Renteinntekter og gevinster inntektsføres når de tilordnes.

Tilskudd inntektsføres i den periode de er bevilget. Kursinntekter inntektsføres når kurset er gjennomført.

Avkastning fra kapitalforvaltningen er presentert som bruttostørrelser ved at kursgevinster er klassifisert som driftsinntekter og kurstap som driftskostnad.

Virksomheten i stiftelsen er skattepliktig.

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 28 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttiggjort. I den grad stiftelsen har netto skattepliktig formue, belastes stiftelsen med 0,3 % formuesskatt.

Kontantstrømpoppstillingen viser netto kontantstrømmer gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Likviditetsbeholdning består av bankinnskudd.

Note 2   Finansiell markedsrisiko

SOPs kapital er forvaltet etter de samme regler som gjelder for kapitalforvaltning i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser. I slutten av september ble den globale aksjeandelen ble økt fra 17,5 % til 27,5 %. Samtidig ble porteføljens andel i norske obligasjoner redusert med 8,5 %-poeng til 22,0 %. SOP sin andel i eiendoms ble redusert med 1 %-poeng til 9,0 % og andelen av globale obligasjoner ble justert opp med 0,5 %-poeng. Ved utgangen av 2013 gjelder følgende allokeringsstrategi for investeringsporteføljen:

	Strategi Pr 31.12.13	Markedsverdi i % Pr 31.12.13
Norske aksjer	7,5 %	7,6 %
Globale aksjer	27,5 %	28,5 %
Eiendom	9,0 %	9,1 %
Globale obligasjoner	31,0 %	30,7 %
Norske obligasjoner	22,0 %	21,5 %
Pengemarked	0,5 %	0,1 %
Utlån- Christiania Torv	2,5 %	2,5 %
Totalt	100,0 %	100,0 %

Ved utgangen av 2013 var 36,1 % av investeringsporteføljen plassert i aksjer, herav 28,5 % - poeng i globale og 7,6 % -poeng i norske papirer. Investeringsporteføljen er allokert i henhold til styrets vedtatte investeringsstrategi.

Investeringsstrategien innebærer at porteføljen rebalanseres til strategiske basisvekter hver tredje måned.

SOPs utenlandsinvesteringer er valutasikret mot alle ledende valutaer – herunder USD, CAD, EUR, JPY, GBP og CHF. Valutasikringen av globale aksjer er organisert som et separat investeringsmandat i Northern Trust. For de globale renteinvesteringene er valutasikringen inkludert i de respektive investeringsmandatene hos henholdsvis Pimco og Quoniam. Den balanseførte verdien av utenlandsinvesteringene er ved årsskiftet vurdert etter valutakurs på balansedagen justert for markedsverdien av valutasikringsforretningene.

Note 3   Store enkeltransaksjoner

I forbindelse med implementering av ny investeringsstrategi i september, økte SOP eksponeringen i Baillie Gifford ved å allokere NOK 420 millioner fra de norske obligasjonsporteføljene i Storebrand og DNB. I oktober allokerte SOP NOK 215 millioner fra globale renter med lang durasjon til de to globale rentemandatene med kort durasjon.

I desember ble det investert MNOK 200 i globale aksjer hos Ardevora Asset Management LLP. Dette er en uavhengig britisk forvalter som benytter en aktiv forvaltningsstrategi.

Store enkeltransaksjoner skjer hovedsakelig i forbindelse med de kvartalsvise rebalanseringene av kapitalforvaltningsporteføljene.

Note 4 Overføring fra Folketrygden

Med bakgrunn i de årlige tarifforhandlingene mellom Legeforeningen, Staten og KS, ble det i 2013 overført kr 11 722 000 fra Folketrygden til SOP. Overføringen er klassifisert som driftsinntekt i resultatregnskapet.

Note 5 Renteinntekter

	2013	2012	2011
Av obligasjoner og sertifikater	48 267 325	63 141 259	88 758 133
Av bankinnskudd	879 900	860 046	2 304 622
Andre renteinntekter	5 739 931	5 924 842	6 321 926
Sum renteinntekter	54 887 157	69 926 147	97 384 680

Note 6 Gevinst og tap på valutasikring

Som nevnt i note 2, er valutasikring av globale aksjer samlet i et separat investeringsmandat som administreres av Northern Trust. Fornyelse av terminkontrakter medio mars 2013 innebar realiserte valutagevinster på til sammen kr 2 415 151. Fornyelse av terminkontrakt medio mars, medio september og medio desember 2013 innebar et realisert valutatap på kr 72 149 889.

Note 7 Diverse ytelser

	2013	2012	2011
Sykehjelp	30 469 675	23 705 481	35 023 441
Svangerskapsstønad kvinner	12 316 883	12 805 896	13 030 259
Svangerskapsstønad menn	6 897 190	4 645 878	4 954 603
Omsorgsstønad ved adopsjon	43 926	0	120 517
Pleiepenger	2 644 408	1 568 613	1 832 111
Engangsstønad ved død	11 999 631	11 850 536	9 888 013
Støtte til enker etter leger som falt utenfor medlemsk.	32 848	31 686	30 256
Sum diverse ytelser	64 404 561	54 608 090	64 879 200

Tallene er omarbeidet for 2011 for å gi sammenligningstall

Note 8 Pensjoner

	2013	2012	2011
Alderspensjon	58 899 352	51 493 375	46 764 641
Ektefelle- og barnepensjon	15 730 163	16 779 616	18 427 580
Uførepensjon	12 889 305	13 598 939	15 377 021
Pensjonansvar	54 000	54 000	54 000
Sum pensjoner	87 572 820	81 925 930	80 623 242

Note 9 Støtte til prosjekter

	2013	2012	2011
Forskningsinstituttet	4 715 000	4 715 000	4 600 000
Modum Bad	4 133 887	3 980 555	3 940 151
Individuell støtte Modum Bad	150 762	104 511	153 445
Aktivitet vedr. Legefor. koord. helse- og omsorgsutv	752 336	845 059	652 442
Pensjonistforberedende kurs	819 627	1 510 894	2 151 809
Andre bidrag	250 000	250 000	200 000
Sum støtte til prosjekter	10 821 612	11 406 019	11 697 847

Tallene er omarbeidet for 2011 for å gi sammenligningstall

Pensjonistforberedende kurs	2013	2012	2011
Driftsinntekter			
Kursinntekter	244 350	525 150	818 100
Sum driftsinntekter	244 350	525 150	818 100

Note 10 Administrasjonskostnader

	2013	2012	2011
Forvaltningsavgift til DnB Livsforsikring	3 063 566	3 022 899	2 667 209
Administrasjonshonorar Dnlf	9 812 504	10 099 995	9 499 998
Konsulentbistand	1 403 709	1 660 804	3 181 803
Revisjonshonorar	213 875	231 251	269 375
Styrehonorar	322 831	311 004	300 000
Andre adm.kostnader	754 883	438 564	1 226 585
Sum administrasjonskostnader	15 571 368	15 764 518	17 144 969

Tallene er omarbeidet for 2011 for å gi sammenligningstall

Note 11 Avsetninger 2013

Pensjonsforpliktelser	2013	2012	2011
Årets avsetninger til pensjon:			
Endring avsetning til løpende pensjoner	85 391 410	-20 858 586	249 795 102
Endring avsetning til pensjon for yrkesaktive	-93 197 881	23 694 694	-147 101 596
Sum netto avsetning til påløpt pensjonsforpliktelse	-7 806 471	2 836 108	102 693 506
Endring avsetning til pensjon for fremtidig opptjening	0	0	0
Sum årets avsetning til pensjoner	-7 806 471	2 836 108	102 693 506

Pensjonsforpliktelser per 31.12	2013	2012	2011
Løpende pensjoner	1 107 094 883	1 021 703 473	1 042 562 059
Pensjon for yrkesaktive	2 758 900 311	2 852 098 192	2 828 403 498
Sum påløpt pensjonsforpliktelse	3 865 995 194	3 873 801 665	3 870 965 557

Avsetningen til pensjon representerer forsikringsteknisk kontantverdi av den totale *pensjonsforpliktelse* ordningen har overfor de pensjonsberettigede leger. De pensjonsberettigede er de leger om er autorisert som lege i Norge før 1.1. 1993. For ordningens uførepensjon og barnepensjon er pensjonsretten uavhengig av autorisasjonstidspunkt.

Avsetningene til utbetalinger av fremtidige ytelser er beregnet med utgangspunkt i en antakelse om fremtidig fordeling av leger i ulike kategorier legevirkosomhet, med bakgrunn i dagens fordeling til de forskjellige kategorier. Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn for beregningen:

Diskonteringsrente:	4,5 %
Økning i pensjonsgrunnlag:	2,3 %
G-regulering:	2,3 %
Regulering av løpende pensjon:	2,3 %

Andre avsetninger	2013	2012	2011
Årets avsetninger til sykehjelp, svangerskapsstønad m.v. og utbetalinger ved dødsfall			
Sykehjelp, svangerskapsstønad, adopsjonsstønad	84 000 000	40 000 000	-125 000 000
Engangsutbetaling ved dødsfall	7 000 000	34 000 000	0
Sum årets avsetninger til sykehjelp, svangerskapsstønad m.v. og utbetalinger ved dødsfall	91 000 000	74 000 000	-125 000 000
Årets avsetning til/fra administrasjonsfond	3 327 741	121 333 727	-97 221 419
Årets avsetning til/fra sikkerhetsfond	0	0	0
Sum årets endring av avsetninger	94 327 741	195 333 727	-222 221 419

Andre avsetninger per 31.12	2013	2012	2011
Avsetninger til sykehjelp, svangerskapsstønad m.v. og utbetalinger ved dødsfall			
Sykehjelp, svangerskapsstønad, adopsjonsstønad	399 000 000	315 000 000	275 000 000
Engangsutbetaling v/dødsfall	91 000 000	84 000 000	50 000 000
Sum avsetninger til sykehjelp, svangerskapsstønad m.v. og utbetalinger ved dødsfall	490 000 000	399 000 000	325 000 000
Avsetning til administrasjonsfond	174 239 808	170 912 067	49 578 340
Avsetning til sikkerhetsfond	0	0	0
Sum andre avsetninger	664 239 808	569 912 067	374 578 340

Avsetninger til sykehjelp, svangerskapsstønad mv. og engangsutbetaling ved død er foretatt på bakgrunn av de utbetalinger som har vært i løpet av de siste år.

Administrasjonsfond er beregnet med en avsetning på 4 % av påløpt pensjonsforpliktelse, sykehjelp og svangerskapsstønad, samt engangsstønad ved død.

Note 12 Pantesikrede fordringer

	2013	2012	2011
Christiania Torv	115 000 000	115 000 000	121 000 000
Christiania Torv	5 000 000	0	0
Sum pantesikrede fordringer	120 000 000	115 000 000	121 000 000

Pantesikrede fordringer forfaller lenger enn ett år fram i tid.

Den norske legeforening og Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger eier 50 % aksjer hver i Christiania Torv. Det ble innvilget avdragsfrihet for pantelånene for 2013.

Note 13 Andre aksjer**Aksjer i tilknyttede selskaper**

	Selskapets aksjekapital	Antall Aksjer	Pålydene verdi	Bokført verdi per 31.12.13	Bokført verdi per 31.12.12
Christiansia Torv A/S (50%)	30 000 000	30 000	15 000 000	6 500 000	6 500 000

Egenkapitalutvikling i tilknyttet selskap i 2013:

Christiania Torv A/S (SOPs andel 50%)	Beløp
Egenkapital per 1.1. 2013	18 528 774
Årsresultat	-622 280
Egenkapital per 31.12. 2013	17 906 494

Egenkapitalen baserer seg på regnskap for 2013 gjennomgått av revisor før signering.

Note 14 Opptjente, ikke forfalte renter

	2013	2012	2011
Obligasjoner og sertifikater	10 904 979	16 137 842	27 626 769
Sum opptjente, ikke forfalte renter	10 904 979	16 137 842	27 626 769

Note 15 Verdpapirer

Per 31.12. 2013 var SOPs verdipapirer allokert slik:

FORVALTERMANDATER	Historisk kost	Kursverdi per 31.12.13	Over/underkurs
Aksjer			
Aksjer global Storebrand	128 491 962	224 281 107	95 789 146
Aksjer global aktiv - Baillie Gifford	516 598 760	640 714 559	124 115 799
Aksjer global aktiv - Threadneedle	184 042 554	267 286 349	83 243 795
Aksjer global aktiv - Ardevora	200 000 000	203 331 546	3 331 546
Valutasikring Northern Trust	0	17 607 922	17 607 922
Aksjer OSEBX - Danske Capital	266 391 950	359 199 663	92 807 713
Sum aksjer	1 295 525 226	1 712 421 146	416 895 920
Rentepapirer			
DNB renteportefølge ¹⁾	498 007 520	504 726 287	6 718 767
Storebrand renteportefølge ¹⁾	490 199 952	501 137 280	10 937 328
PIMCO globale renter - lang	136 918 091	232 874 016	95 955 925
PIMCO globale renter - kort	566 957 200	613 605 656	46 648 456
Quoniam globale renter - kort	565 289 000	607 658 505	42 369 505
Sum rentepapirer	2 257 371 763	2 460 001 744	202 629 981
Selskapsandeler/eiendom			
Storebrand Eiendomsfond	216 562 588	213 265 479	-3 297 109
DNB Scandinavian PropFund 4KS	210 000 000	219 539 842	9 539 842
Sum selskapsandeler/eiendom	426 562 588	432 805 321	6 242 733
Sum totalportefølge	3 979 459 577	4 605 228 211	625 768 634

¹⁾ Verdien av opplysene ikke forfalte renter, innskudd forvaltningsbankkonti, og uoppgjorte transaksjoner i renteportefølgene omfattes ikke av tabellen.

Verdpapirene hadde 1.1. 2013 en urealisert gevinst på kr 444,0 millioner. En urealisert gevinst per 31.12. 2013 på kr 625,7 millioner, innebærer en økning i urealisert kursreserve på kr 181,7 millioner i 2013. Se forøvrig kommentarene på side fire i Årsberetningen under avsnitt «Balansen».

Obligasjoner og sertifikater forvaltet av DNB Kapitalforvaltning

Lånesektor	Historisk kost	Kursverdi 31.12.13	Over/underkurs
Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF)	129 100 950	129 848 581	747 631
Kommune/Fylkeskomme	105 087 000	105 893 551	806 551
Industri m.v.	117 881 740	120 420 001	2 538 261
Bank, finansforetak	145 937 830	148 564 154	2 626 324
Ialt	498 007 520	504 726 287	6 718 767

Obligasjoner og sertifikater forvaltet av Storebrand Kapitalforvaltning

Lånesektor	Historisk kost	Kursverdi 31.12.13	Over/ underkurs
Statsforetak	107 862	104 770	-3 092
Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF)	83 300 690	83 645 285	344 595
Industri m.v.	123 618 120	125 479 933	1 861 813
Bank, finansforetak	283 173 280	286 327 165	3 153 885
Urealisert gevinst renteswap		5 580 129	5 580 129
Ialt	490 199 952	501 137 281	10 937 329

Note 16 Egenkapital

	Grunn- Kapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital per 1.1. 2013	14 950 000	39 252 799	54 202 799
Årets resultat		161 712 838	161 712 838
Egenkapital per 31.12. 2013	14 950 000	200 965 636	215 915 636

Note 17 Godtgjørelse til ledende personer/styret og revisor

Godtgjørelse	Styrehonorar	Pr.komp / hon.selvst. næringsdr.	Andre ytelser	Sum
Styrets leder	107 608	39 540	284	147 432
Styrets nestleder	53 804	32 950	0	86 754
Øvrige medlemmer styre	161 412	55 765	391	217 568
SUM	322 824	128 255	675	451 754

SOP har ikke egne ansatte, og det er ikke utbetalt godtgjørelser til andre enn styret.

Til revisor ble det i 2013 utbetalt kr 213 875 for revisjon og øvrige tjenester. Beløpet fordeler seg som følger:

Lovpålagt revisjon	153 750
Annen bistand	60 125
Sum honorar revisor	213 875

Note 18 Skyldig pensjonsansvar

I forbindelse med avviklingen av Den norske legeforenings fond til sykehjelps- og pensjoneringsformål ("Interimsordningen") overtok SOP det økonomiske ansvaret for de gjenværende pensjonister med virkning fra 1.1. 1993. I 2013 ble det utbetalt i alt kr 54 000 til pensjonistene.

Note 19   Innestående bank

Av innestående på bankkonto er kr 239 011 bundet på skattetrekkkonto. Herav er kr 170 955 skyldig skattetrekk.

Note 20   Skatt

Årets skattekostnad fordeler seg slik:

	2013	2012	2011
Formuesskatt	0	0	0
Betalbar skatt	0	215 580	0
Endring i utsatt skatt	0	0	0
Sum skattekostnad	0	215 580	0

Oversikt over midlertidige forskjeller

Stiftelsen har per 1.1. 2013 et skattemessig underskudd til fremføring på kr 1 855 389 341. Endring i skattemessig fremførbart underskudd pr 31.12. 2013 er foreløpig ikke fastsatt. Det forventes uvesentlige endringer sammenholdt med status per 1.1. 2013. Utsatt skattefordel av underskudd til fremføring, sammen med eventuelle andre midlertidige forskjeller, er ikke oppført med verdi i stiftelsens balanse.

Til styret i
Sykehjelps- og pensjonsordning for leger

RSM Hasner Kjelstrup & Wiggen AS
Statsautoriserte revisorer
Postboks 1312 Vika, NO-0112 Oslo
Filipstad Brygge 1, NO-0252 Oslo
T: +47 23 11 42 00 F: +47 23 11 42 01
Org.nr. 982 316 588 MVA
www.rsmi.no

Revisors beretning for 2013

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Sykehjelps- og pensjonsordning for leger som viser et overskudd på kr 161 712 838. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og forretningsførers ansvar for årsregnskapet

Styret og forretningsfører er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og forretningsfører finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for stiftelsens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Sykehjelps- og pensjonsordning for leger per 31. desember 2013 og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

RSM Hasner Kjelstrup & Wiggen er et frittstående medlem av RSM International, en sammenslutning av uavhengige revisjons- og konsulentfirmaer. RSM International er navnet til et nettverk av uavhengige revisjons- og konsulentfirmaer, hvor hvert firma praktiserer selvstendig. RSM International eksisterer ikke i noen jurisdiksjon som en separat juridisk enhet.

*Revisors beretning 2013 for
Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger*

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om utdelinger og forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000, mener vi stiftelsen er forvaltet og utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Oslo, 11. april 2014
RSM Hasner Kjelstrup & Wiggen AS

Paul Thomassen
Statsautorisert revisor